

УДК 658.1

**МЖНАРОДНІ ФІНАНСИ – ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
УКРЗАЛІЗНИЦІ**

**INTERNATIONAL FINANCE - INSTRUMENT FOR STABLE
DEVELOPMENT OF UKRAINIAN RAILWAY**

*доктор екон. наук І.М. Посохов,
канд. екон. наук В.О.Черепанова, О.І. Подрез
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»*

*D. Sc. (Econ.) I.M.Posokhov, PhD (Econ.) V.O.Cherepanova, O.I.Podrez
National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"*

На Саміті ООН зі сталого розвитку у 2015 році було затверджено основні «Цілі Сталого Розвитку: Україна», де серед пріоритетних напрямів вказано на необхідність «розвивати якісну, надійну, сталу та доступну інфраструктуру, яка базується на використанні інноваційних технологій, у т. ч. екологічно чистих видів транспорту»[1, с.70]. Перед Укрзалізницею було поставлено завдання щодо підвищення обсягів перевезення вантажів з 1474 млн.т. у 2015 році до 19001 млн.т. у 2030 році та кількості пасажирів з 5160 млн. осіб до 6000 млн. осіб відповідно»[1, с.72].

Однак, виконання цих завдань стає під загрозою, оскільки Укрзалізниця має застарілий парк рухомого складу та інфраструктури. Проблема ремонтів вантажних та пасажирських вагонів в Україні стоїть гостро, незважаючи на одержані позитивні зрушення у першому кварталі 2018 року. Так, оновлено 3122 вантажних вагонів, придбано 425 та виготовлено 805 піввагонів, модернізовано та здійснено капітальний ремонт 1892 вагонів, збільшено на 25 одиниць, або на 4,2% парк

локомотивів у вантажному русі порівняно з I кварталом 2017 року, модернізовано та здійснено капітальний ремонт 29 пасажирських вагонів та 14 секцій електро- та дизель-поїздів [2]. Однак, в сучасних умовах більшість із вагонобудівних заводів працюють збитково [3, 4, 5, 6,]. При цьому керівництво ПАО «Укрзалізниця» підписує угоду з General Electric Company про стратегічне партнерство на виробництво та модернізацію обладнання, що буде діяти на протязі 2018-2034 років, а також закупівлю у лізинг 30 нових локомотивів цієї марки [2, 7, 8, 9]. Такий підхід, на наш погляд, є не зовсім вірним, оскільки веде до банкрутства українських вагонобудівних та вагоноремонтних заводів, втрати робочих місць та зниження валютних ресурсів.

Позитивною тенденцією у розвитку Укрзалізниці є зростання чистого прибутку у першому півріччі 2018 року до 468 млн.грн, що в 3,8 рази більше за аналогічний період 2017 року, що відбулося головним чином шляхом підняття тарифів на послуги, але цих коштів недостатньо для стабілізації та забезпечення сталого розвитку Укрзалізниці.

Отже, склалася ситуація, яка потребує корегування стратегії розвитку залізничної галузі з метою підвищення її ефективності та забезпечення сталого розвитку.

З цієї мети нами пропонуються впровадження наступних заходів:

1. Відновити роботу українських вагонобудівних та вагоноремонтних заводів. Для цього провести їх модернізацію за рахунок впровадження системи фінансового лізингу з використанням інвестиційних ресурсів міжнародних фінансових установ. Критерієм оцінки ефективності інновацій визначити ефект фінансового левериджу. Для підвищення його дії, пропонується знизити коефіцієнт податкового навантаження для цих підприємств до нуля, тобто ввести податкові канікули на строк модернізації.

2. Створити єдиний інвестиційний фонд, кошти якого за графіком направляти на відновлення та будівництво парку рухомого складу Укрзалізниці. Джерелами цього фонду має бути: чистий прибуток Укрзалізниці, кошти державного та місцевих бюджетів, кошти приватних вітчизняних та закордонних інвесторів, іноземні інвестиції, кошти від продажу довгострокових облігацій та інших фінансових інструментів.

3. Скоротити практику придбання рухомого складу у закордонних компаній шляхом розвитку власного будівництва. Запропонувати міжнародним фінансовим інституціям приймати участь у формуванні консорціумів для фінансування будівництва нових локомотивів для Укрзалізниці.

4. Знизити тарифи на електроенергію шляхом підписання прямих договорів з енергопостачальними підприємствами та підприємствами, що генерують електроенергію.

У подальшому дослідженні доцільно розробити конкретні умови для впровадження цих заходів, використовуючи у якості оцінки досягнення Укрзалізницею відповідного рівня в економічній, соціальній та екологічній складових розвитку.

- [1] Цілі сталого розвитку: Україна. – К.: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2017. – 174 с.
- [2] Укрзалізниця 2017-2018: від стабілізації до розвитку // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/_2018.pdf
- [3] Топ-5 доходних компаній, делающих украинские вагоны // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://delo.ua/business/top-5-dohodnyh-kompanij-delajuschih-ukrainskie-vagony-337432/>
- [4] Дикань В. Л. Дослідження міжнародних стандартів управління ризиками / В. Л. Дикань, І. М. Посохов // Бізнес Інформ. – 2014. – № 1. – С. 314-319.
- [5] Посохов І. М. Дослідження ринку вагонобудування України та конкурентоспроможності промислових підприємств залізничного транспорту на світовому ринку та ринку країн СНД / І. М. Посохов // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. Сер. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Харків : НТУ "ХПІ", 2015. – № 60 (1169). – С. 115-118.
- [6] Посохов І. М. Підходи щодо забезпечення конкурентоспроможності України (на основі світового досвіду) / І. М. Посохов, О. В. Чепіжко // Парадигмальні зрушення в економічній теорії XXI ст. : матеріали 3-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 2-3 листопада 2017 р. – Київ : КНУ, 2017. – С. 533-537
- [7] Посохов І. М. Побудова системи та розробка механізму управління внутрішніми ризиками взаємодії корпорації промислових підприємств залізничного транспорту / І. М. Посохов // Науковий вісник Ужгородського університету : зб. наук. пр. Сер. : Економіка. – Ужгород : УНУ, 2015. – Вип. 2 (46). – С. 213-220.
- [8] Посохов І. М. Сучасні підходи до забезпечення конкурентоспроможності залізничного транспорту в умовах європейської інтеграції / І. М. Посохов, О. В. Чепіжко // Технології та інфраструктура транспорту : тези доп. міжнар. наук.-техн. конф., 14-16 травня 2018 р. – Харків : УкрДУЗТ, 2018. – С. 425-427.
- [9] Посохов І. М. Теоретичні та практичні аспекти управління ризиками корпорацій : монографія / І. М. Посохов. – Харків : ПВПП "СЛОВО", 2014. – 499 с.